

В. К. Борисенко

Калакути

КАЛАКУТИ – назва українців Холмщини і Підляшшя, які змінили греко-католицьку або православну віру на римо-католицьку. Виникла у 1870-х рр., коли цар. Росія проводила політику, спрямов. на приєднання Уніат. Церкви до Православної. Очищення церк. обрядів від римо-катол. нашарувань викликало неочікуваний рос. владою опір населення і протест священників. Щодо «непокірних» рос. війська застосовували колективні каральні заходи: екзекуції, багатогодинне і навіть кількадедне стояння на морозі і дощі, побиття, ув'язнення, заслання до Сибіру. Частина священників усунули з парафій і вивезли до Росії, деякі з них самі залишили парафії і виїхали до Галичини. Одним із негативних наслідків такої політики рос. уряду стало масове навернення населення Холмщини і Підляшшя до РКЦ. Таких українців називали «К.», тобто «перевертнями». 17 квітня 1905 цар. уряд видав указ про реліг. свободу і толерантне ставлення до ін. релігій. Ним скористалися уніати, які у 1880–90-х рр. на Холмщині та Підляшші змушені були прийняти православ'я. Оскільки указ не давав можливості відновити Уніат. Церкву, частина населення перейшла в католицизм. Також зміна релігії на римо-катол. була обов'язковою умовою при змішаних шлюбах між українцями і поляками. Активізація цього процесу мала місце під час евакуації українців до Росії у роки 1-ї світ. війни, а також у 1930–40-х рр. Поступово навернені в РКЦ українці почали втрачати автохтонну нац. ідентичність і за окатоличенням наступала полонізація.

Бібліографічний опис:

Калакути / В. К. Борисенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-10361>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).